

BN/

Nærings- og fiskeridepartementet
Norges Fiskarlag

Høring om forskrift om eksport av fisk og fiskevarer

Fiskebåt viser til Nærings- og fiskeridepartementet høringsnotat om endringer i forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (fiskeeksportforskriften) og forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport, med høringsfrist 8. april 2015.

I høringsnotatet legger departementet frem endringsforslag knyttet til 1) markedsavgiften som ilegges eksporten av sjømat og til 2) styrevalgprosessen for Sjømatrådet. FoU-avgiften er ikke tema i høringsnotatet.

1. Markedsavgiften på eksport av sjømat differensieres

Sjømatrådet er finansiert av næringen gjennom lovpålagt årsavgift på 15.000 kroner for alle eksportører og en avgift på eksport, markedsavgiften. Etter forskrift om samordnet innkreving av avgift på sjømateksport betales en eksportavgift bestående av markedsavgiften på 0,75% av fob-verdien av fisk og fiskevarer (unntatt videreforedlede produkter, kap. 1604 i tolltariffen, som svarer en markedsavgift på 0,2%), og en FoU-avgift på 0,3%.

Markedsavgiften forvaltes av Norges sjømatråd, mens Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) forvalter FoU-avgiften. Avgiften innkreves av Toll- og avgiftsdirektoratet, og fordeles til Sjømatrådet og FHF i fellesskap etter en fordelingsmodell godkjent av departementet. Sjømatrådet mottar ikke regulære direktebevilgninger over statsbudsjettet.

I 2010 ble det vedtatt å styrke den felles markedsføringen av sjømat gjennom å øke markedsavgiften for enkelte kategorier. Markedsavgiften hadde til da variert mellom de enkelte fiskeslag. Laksenæringen og konvensjonell sektor hadde høyest avgiftssats på 0,75% av eksportverdien, mens avgiftssatsen for fiskeslag som fersk og fryst hvitfisk, pelagisk fisk og reker var på 0,3%. Det ble vedtatt å sette markedsavgiften til 0,75% for alle fiskeslag og produkter, med unntak av produkter under kap. 1604 i tolltariffen som ble holdt uforandret på 0,2%. Hensikten med harmoniseringen av avgiften var å styrke det langsiktige markedsføringsarbeidet for de artene som hadde en lavere markedsavgift, det vil si hvitfisk (unntatt konvensjonell sektor), pelagiske arter, reker og skalldyr. Harmoniseringen skulle også forenkle regelverket, og fjerne eventuell tvil om hvilke produkter som faller innenfor hvilke avgiftskategorier.

Inntektene fra markedsavgiften har steget fra 377 millioner kroner i 2012 til rundt 500 millioner kroner i 2014. Sjømatrådet handler etter et fordelingsprinsipp for kostnader og inntekter som tar hensyn til hvor mye av inntektene fra markedsavgiften som genereres fra de ulike bransjene i sjømatnæringen. Avgiftsinntekter fra eksport av hvitfisk benyttes eksempelvis til markedsføring av hvitfisk, og ikke laks eller pelagisk fisk. Dette prinsippet er innført av styret, blant annet for å sikre legitimitet i næringen. Hver bransje opererer med individuelle budsjett. Alle felles investeringer og utgifter finansieres som et spleiselag mellom bransjene, hvor de bidrar etter sin relative størrelse av totalbudsjettet (årlig nøkkel). Samme fordelingsnøkkel benyttes til å fordele fellesinntektene som består av årsavgift og netto finansinntekter.

Nærings- og fiskeridepartementet legger til grunn at det fortsatt bør være en felles finansieringsordning, basert på en obligatorisk avgift. Dette synspunktet støtter Fiskebåt. Samtidig foreslår departementet en modell med differensierte satser for de ulike sektorene, og at

markedsavgiften for varer som omfattes av tolltariffens kap. 16.04 (fisk – tilberedt el konservert) fjernes. Fiskebåt er enig med departementet i at det er naturlig at bedriftene selv markedsfører videreforedlete fiskeprodukter under sine merkevarer, og at avgiften for denne varegruppen bør fjernes.

Departementet legger videre til grunn at aktiviteten innen beredskap og markedsinformasjon ikke skal svekkes. Videre skal Sjømatrådet fortsatt drive med generisk markedsføring, men markedsføringsinnsatsen i sektorene laks, ørret og pelagisk fisk foreslås redusert. Reduserte inntekter må håndteres gjennom en reduksjon i markedsinvesteringer/generisk markedsføring i de respektive sektorene, og en reduksjon i operasjonelle lønnskostnader og administrasjon. Departementet foreslår at markedsavgiften for laks, ørret og pelagisk fisk settes til 0,4%, alternativt 0,5%, og at satsen for de øvrige fiskeslagene opprettholdes på 0,75%.

Fiskebåt er i likhet med departementet opptatt av å opprettholde aktiviteten innen beredskap og markedsinformasjon. Fiskebåt viser samtidig til at hovedmålet for avgiftsendringen i 2010 var at markedsavgiften skulle harmoniseres og styrke det langsiktige markedsføringsarbeidet for de artene som da hadde lavere markedsavgift. En harmonisering av markedsavgiften skulle også forenkle regelverket, og fjerne eventuell tvil om hvilke produkter som faller innenfor hvilke avgiftskategorier. Økt markedsinnsats på et stabilt høyt nivå skulle bidra positivt til omsetning og eksport av norsk sjømat. Fiskebåt mener at dette fortsatt bør være et mål, og vi fraråde en modell med ulike avgiftssatser.

Fiskebåt mener at dersom avgiften skal reduseres, må den reduseres for alle grupper, også for hvitfisk, herunder også konvensjonell sektor, reker og skalldyr. Det er flere argumenter for å redusere avgiften, blant annet at det samlede avgiftstrykket på næringen allerede er for stort. I tillegg har vi ikke lenger de ekstraordinære markedsutfordringene som næringen sto overfor etter finanskrisen. Fiskebåt mener samtidig at en reduksjon av avgiften til 0,4% innebærer en for stor endring i en omgang. En reduksjon til 0,5% for samtlige grupper vil være mest fornuftig. Dette vil føre til at Sjømatrådet får nødvendig stabilitet og fortsatt kan bidra positivt til omsetningen av norsk sjømat i utlandet.

Dersom departementet velger en modell med differensiert markedsavgift mener Fiskebåt at det må være en forutsetning at felleskostnader fordeles etter en nøkkel som tar utgangspunkt i de enkelte gruppernes omsetning ved lik avgift, slik at for eksempel hvitfisk blir belastet ut i fra omsetningen fra 0,5% avgift. Inntekten utover 0,5%, dvs. 0,25% må i så fall gå direkte inn på markedsføringsbudsjettet til den aktuelle gruppen. Det kan ikke være slik at hvitfisk må ta en større del av felleskostnadene fordi laks og pelagisk får en lavere avgift.

2. Styrevalgprosessen endres

Nærings- og fiskeridepartementet skal sikre at Sjømatrådet har et kompetent styre. I henhold til gjeldende forskrift skal generalforsamlingen velge syv medlemmer til styret i Sjømatrådet. Fem medlemmer med numeriske varamedlemmer skal velges på grunnlag av forslag fra FHL. Ett medlem med personlig varamedlem skal velges på grunnlag av forslag fra Norges Fiskarlag. Ett medlem med personlig varamedlem skal velges på grunnlag av forslag fra LO. I tillegg kommer styremedlemmer og observatør som de ansatte i selskapet kan kreve skal velges av og blant de ansatte. Dagens system, hvor kun bestemte organisasjoner kan fremme forslag til kandidater til styret, gjør at det kan være en utfordring å sikre at styreutvelgelsen skjer i tråd med prinsippene om god eierstyring. Departementet ønsker å profesjonalisere styreutvalsprosessen i Sjømatrådet og gjøre prosessen mer i tråd med prinsippene for god eierstyring slik de er nedfelt i eierskapsmeldingen.

For å sikre en god styrevalgsprosess foreslår departementet å avvikle at kun bestemte organisasjoner skal kunne fremme forslag til kandidater som er bindende for departementet. Departementet ønsker at ”foretak og organisasjoner i næringen” skal kunne fremme forslag om kandidater til styret.

Departementet foreslår videre at dette praktisk løses ved at det går en elektronisk kunngjøring og åpen invitasjon fra departementet om å spille inn kandidater til styret. En slik ordning vil kunne sikre en bredest mulig kandidatliste. Departementet vil ikke være bundet av de foreslåtte kandidatene, men vil kunne bygge på denne for å sikre et best mulig styre. Parallelt med invitasjonen om innspill vil også departementet gjennomføre egne sonderinger av kandidater.

Fiskebåt er positiv til at departementet vil at Fiskeeksportlovens bestemmelse om at styret i Sjømatrådet skal være representativt for fiskeri- og havbruksnæringen skal ligge fast. Den brede forslagsretten vil være med på å sikre at dette vilkåret oppfylles. Et representativt styre er viktig for Sjømatrådets legitimitet, samtidig som det i seg selv er med på å sikre den nødvendige kompetansen.

Fiskebåt har tidligere tatt til orde for endringer, og har blant annet ment at fangstleddet har vært for dårlig representert i Sjømatrådets styre. Fiskebåt støtter departementets forslag om at begrensningen i hvilke organisasjoner som skal kunne foreslå medlemmer til styret fjernes, og at det ikke legges begrensninger på hvem departement kan oppnevne, med unntak av forutsetningen om styret skal være representativt for fiskeri- og havbruksnæringen.

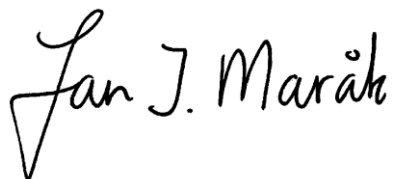
Et supplement til departementets forslag til styrevalgprosess kan være at det etableres en valgkomite som består av fem personer, hvorav tre personer fra departementet, en representant fra industri/oppdrettsnæringen og en representant fra flåteleddet. Dette vil sikre legitimitet til prosessen.

I dag består styret som velges av generalforsamlingen av syv medlemmer og syv varamedlemmer. Av hensyn til forenkling og for å redusere kostnader, foreslår departementet å avvikle ordningen med varamedlemmer. Dette er i tråd med etablert praksis i flere statlig eide selskaper. Et varamedlem som ikke møter fast har begrenset mulighet til å bidra i styrearbeidet. Det anses videre som uheldig at varamedlemmer må møte fast i styret uten å være fullverdig medlem. Styret i Sjømatrådet må finne en hensiktsmessig måte å ivareta informasjonsstrømmen til medlemmer som er forhindret i å delta. Fiskebåt er enig med departementet i at dette er et godt tiltak, og med dagens moderne kommunikasjonsløsninger burde dette gå bra. Fiskebåt støtter departementets forslag om å avvikle ordningen med varamedlemmer.

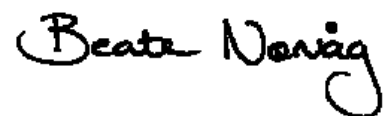
Fiskebåt er positiv til at Sjømatrådet har blitt evaluert og mener at det bør gjøres en grundig evaluering av Sjømatrådet hvert femte år. Også i NOU 2014:16 om sjømatindustriens rammevilkår (Sjømatindustriutvalget) påpekes det at stadige endringer i næringen og markedene tilsier at det må være hyppige evalueringer av omfanget og effekten av Sjømatrådets generiske markedsføring, valg av virkemidler, markeder etc. innenfor forsvarlige ressursrammer. Evalueringene bør være forankret i internasjonalt etablerte metoder dokumentert i vitenskapelige journaler.

Vennlig hilsen

FISKEBÅT

Jan Ivar Maråk

Beate Nørvåg